

UPRAWNIENIA
/
ODPOWIEDZIALNOŚĆ
KIERUJĄCEGO DZIAŁANIEM
RATOWNICZYM

mł. kpt. Szymon Pieczyński LL.M.
Radca prawny

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW z dnia 4 lipca 1992 r.

w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw
przez kierującego działaniem ratowniczym.

podstawa rozporządzenia:
art. 25 ust. 4 u.ochr.ppoż.
art. 21 ust. 4 ustawy o PSP

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW 259 z dnia 4 lipca 1992 r.

Na podstawie art. 25 ust. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 81, poz. 351) oraz art. 21 ust. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 88, poz. 400) z 1992 r. Nr 21, poz. 86) zarządza się, co następuje:

- § 1. 1. Kierujący akcją ratowniczą lub innym działaniem ratowniczym prowadzonym przez jednostki ochrony przeciwpożarowej jest uprawniony do zarządzenia:
- 1) ewakuacji ludzi z rejonu objętego działaniem ratowniczym w przypadku zagrożenia życia i zdrowia, w szczególności gdy:
    - a) istnieje możliwość powstania paniki,
    - b) przewidywany rozwój zdarzeń może spowodować odcięcie drogi ewakuacyjnej,
  - 2) zakazu przebywania w rejonie objętym działaniem ratowniczym osób postronnych oraz utrudniających prowadzenie działania ratowniczego,
  - 3) ewakuacji mienia, w szczególności gdy:
    - a) istnieje możliwość rozprzestrzenienia się pożaru lub innego zagrożenia,
    - b) usytuowanie mienia utrudnia prowadzenie działania ratowniczego,
  - 4) prac wyburzeniowych oraz rozbiórkowych, w szczególności w sytuacjach:
    - a) zagrożenia ludzi, zwierząt lub mienia,
    - b) potrzeby dotarcia do źródeł zagrożenia w celu jego rozpoznania oraz ograniczenia wzrostu,
2. Zarządzenia kierującego działaniem ratowniczym, o którym mowa w ust. 1, są decyzjami, którym może być
- zapewnienia właściwego ustawienia i eksploatacji sprzętu ratowniczego,
zapewnienia dróg komunikacyjnych na potrzeby działania ratowniczego,
eliminacji zagrożeń powodowanych przez środki realizacji zadań określonych w pkt 1—4,
przejęcia w użytkowanie, na czas niezbędny do działania ratowniczego, pojazdów, środków technicznych i innych przedmiotów, a także ujęć wody, środków gaśniczych oraz nieruchomości przypadkowych w działaniu ratowniczym, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 24 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 81, poz. 351),
odstąpienia od zasad działania uznanych powszechnie za bezpieczne, z zachowaniem wszelkich dostępnych w danych warunkach zabezpieczeń, jeżeli w ocenie kierującego działaniem ratowniczym, dokonanej w miejscu i czasie zdarzenia, istnieje prawdopodobieństwo uratowania życia ludzkiego, w szczególności w przypadkach, gdy:
  - a) z powodu braku specjalistycznego sprzętu zachodzi konieczność zastosowania sprzętu zastępczego,
  - b) fizyczne możliwości ratownika mogą zastąpić brak możliwości użycia właściwego sprzętu,
  - c) jest możliwe wykonanie określonej czynności przez osobę zgłaszającą się dobrowolnie.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1992 r.
w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez
kierującego działaniem ratowniczym.

---

ewakuacja ludzi z
rejonu objętego
działaniem
ratowniczym

ewakuacja mienia

prace
wyburzeniowe
oraz
rozbiórkowe

zakaz przebywania w rejonie objętym
działaniem ratowniczym osób postronnych oraz
utrudniających prowadzenie działania
ratowniczego

wstrzymanie
komunikacji w
ruchu lądowym

żądania niezbędnej pomocy od
instytucji państwowych,
jednostek gospodarczych i
organizacji społecznych oraz
od obywateli

przyjęcie w użytkowanie, na czas niezbędny
do działania ratowniczego, pojazdów,
środków technicznych i innych przedmiotów,
a także ujęć wody, środków gaśniczych oraz
nieruchomości przydatnych w działaniu
ratowniczym

odstąpienie od zasad działania uznanych
powszechnie za bezpieczne, z zachowaniem
wszelkich dostępnych w danych warunkach
zabezpieczeń, jeżeli w ocenie kierującego
działaniem ratowniczym, dokonanej w miejscu i
czasie zdarzenia, istnieje prawdopodobieństwo
uratowania życia ludzkiego

ewakuacja ludzi z
rejonu objętego
działaniem
ratowniczym

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1992 r.
w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez
kierującego działaniem ratowniczym.

Kierujący akcją ratowniczą lub innym działaniem ratowniczym prowadzonym przez jednostki ochrony przeciwpożarowej jest uprawniony do zarządzenia:

- 1) ewakuacji ludzi z rejonu objętego działaniem ratowniczym w przypadku zagrożenia życia i zdrowia, w szczególności gdy:
  - a) istnieje możliwość powstania paniki,
  - b) przewidywany rozwój zdarzeń może spowodować odcięcie drogi ewakuacyjnej

zakaz przebywania w rejonie objętym działaniem ratowniczym osób postronnych oraz utrudniających prowadzenie działania ratowniczego

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1992 r. w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez kierującego działaniem ratowniczym.

Kierujący akcją ratowniczą lub innym działaniem ratowniczym prowadzonym przez jednostki ochrony przeciwpożarowej jest uprawniony do zarządzenia:

- 2) zakazu przebywania w rejonie objętym działaniem ratowniczym osób postronnych oraz utrudniających prowadzenie działania ratowniczego**

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1992 r.
w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez
kierującego działaniem ratowniczym.

Kierujący akcją ratowniczą lub innym działaniem ratowniczym prowadzonym przez jednostki ochrony przeciwpożarowej jest uprawniony do zarządzenia:

- 3) ewakuacji mienia, w szczególności gdy:
  - a) istnieje możliwość rozprzestrzenienia się pożaru lub innego zagrożenia,
  - b) usytuowanie mienia utrudnia prowadzenie działania ratowniczego

Kierujący akcją ratowniczą lub innym działaniem ratowniczym prowadzonym przez jednostki ochrony przeciwpożarowej jest uprawniony do zarządzenia:

- 4) prac wyburzeniowych oraz rozbiórkowych, w szczególności w sytuacjach:
  - a) zagrożenia ludzi, zwierząt lub mienia,
  - b) potrzeby dotarcia do źródeł zagrożenia w celu jego rozpoznania oraz ograniczenia wzrostu,
  - c) potrzeby użycia środków gaśniczych i neutralizatorów oraz odprowadzenia substancji toksycznych,
  - d) potrzeby zapewnienia dróg dojścia i ewakuacji

wstrzymanie
komunikacji w
ruchu lądowym

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1992 r.
w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez
kierującego działaniem ratowniczym.

Kierujący akcją ratowniczą lub innym działaniem ratowniczym prowadzonym przez jednostki ochrony przeciwpożarowej jest uprawniony do zarządzenia:

- 5) wstrzymania komunikacji w ruchu lądowym, w szczególności w celu:
  - a) zapewnienia właściwego ustawienia i eksploatacji sprzętu ratowniczego,
  - b) zapewnienia dróg komunikacyjnych na potrzeby działania ratowniczego,
  - c) eliminacji zagrożeń powodowanych przez środki komunikacji,
  - d) realizacji zadań określonych w pkt 1-4

przyjęcie w użytkowanie, na czas niezbędny do działania ratowniczego, pojazdów, środków technicznych i innych przedmiotów, a także ujęć wody, środków gaśniczych oraz nieruchomości przydatnych w działaniu ratowniczym

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1992 r. w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez kierującego działaniem ratowniczym.

Kierujący akcją ratowniczą lub innym działaniem ratowniczym prowadzonym przez jednostki ochrony przeciwpożarowej jest uprawniony do zarządzenia:

- 6) przyjęcia w użytkowanie, na czas niezbędny do działania ratowniczego, pojazdów, środków technicznych i innych przedmiotów, a także ujęć wody, środków gaśniczych oraz nieruchomości przydatnych w działaniu ratowniczym, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 24 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. Nr 81, poz 351)

odstąpienie od
zasad uznanych
za bezpieczne

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1992 r.
w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez
kierującego działaniem ratowniczym.

Kierujący akcją ratowniczą lub innym działaniem ratowniczym prowadzonym przez jednostki ochrony przeciwpożarowej jest uprawniony do zarządzenia:

- 7) odstąpienia od zasad działania uznanych powszechnie za bezpieczne, z zachowaniem wszelkich dostępnych w danych warunkach zabezpieczeń, jeżeli **w ocenie kierującego działaniem ratowniczym, dokonanej w miejscu i czasie zdarzenia, istnieje prawdopodobieństwo uratowania życia ludzkiego**, w szczególności w przypadkach, gdy:
- a) z powodu braku specjalistycznego sprzętu zachodzi konieczność zastosowania sprzętu zastępczego
  - b) fizyczne możliwości ratownika mogą zastąpić brak możliwości użycia właściwego sprzętu,
  - c) jest możliwe wykonanie określonej czynności przez osobę zgłaszającą się **dobrowolnie**

§ 2.

1. Kierujący działaniem ratowniczym jest uprawniony do żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, jednostek gospodarczych i organizacji społecznych oraz od obywateli.
2. Udzielenie pomocy, o której mowa w ust. 1, może polegać na współdziałaniu w realizacji zadań wymienionych w § 1 ust. 1 pkt 1-5, udostępnieniu nieruchomości, środków i przedmiotów, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 6, albo na bezpośrednim wykonaniu wskazanych czynności.
3. Kierujący działaniem ratowniczym, zwracając się z żądaniem o udzielenie pomocy przez instytucje państwowe, jednostkę gospodarczą, organizację społeczną, a także obywatela, jest obowiązany okazać legitymację służbową albo legitymację stwierdzającą członkostwo lub zatrudnienie w jednostce ochrony przeciwpożarowej

żądanie
niezbędnej
pomocy

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1992 r.
w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez
kierującego działaniem ratowniczym.

Zarządzenia kierującego działaniem ratowniczym, o którym mowa w ust. 1, **są decyzjami**,
którym może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, w trybie przepisów
Kodeksu postępowania administracyjnego.

[§ 1 ust. 2 Rozporządzenia]

KDR jako organ administracyjny w ujęciu funkcjonalnym

art. 5 § 2 pkt 3 k.p.a.

Ilekcioć w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego jest mowa o **organach administracji publicznej** - rozumie się przez to ministrów, centralne organy administracji rządowej, wojewodów, działające w ich lub we własnym imieniu inne terenowe organy administracji rządowej (zespolonej i niezespoleonej), organy jednostek samorządu terytorialnego oraz organy i **podmioty wymienione w art. 1 pkt 2**

art. 1 pkt 1 i 2 k.p.a.

Kodeks postępowania administracyjnego normuje:

1. postępowanie przed organami administracji publicznej w należących do właściwości tych organów **sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych** albo załatwianych milcząco;
2. postępowanie przed innymi organami państwowymi oraz przed innymi **podmiotami, gdy są one powołane z mocy prawa lub na podstawie porozumień do załatwiania spraw określonych w pkt 1**

ORGAN ADMINISTRACYJNY

minister, centralne organy administracji rządowej, wojewoda, działające w jego lub własnym imieniu inne terenowe organy administracji rządowej, zespolonej i niezespolonej, organy jednostek samorządu terytorialnego

(organy administracyjne w ujęciu ustrojowym)

inne organy państwowe oraz **inne podmioty, gdy są one powoływane z mocy prawa lub na podstawie porozumień do załatwiania spraw indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych**

(organy administracyjne w ujęciu funkcjonalnym)

AKT ADMINISTRACYJNY

jest **władczym, jednostronnym oświadczeniem woli organu** administracji publicznej, złożonym w konkretnej sytuacji faktycznej, **wobec zindywidualizowanego adresata, niepodporządkowanego służbowo ani organizacyjnie składającemu oświadczenie organowi**, po przeprowadzeniu sformalizowanego postępowania uregulowanego w Kodeksie postępowania administracyjnego lub w przepisach o postępowaniach jurysdykcyjnych wyłączonych, zmierzającego do wyjaśnienia przestąnek doniosłych dla jego treści. **Jej zadaniem jest kształtowanie stosunków społecznych przez wywoływanie skutków prawnych i pozaprawnych**

[Ziemiński K., Indywidualny akt administracyjny – jego istota [w:] System Prawa Administracyjnego, red. R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel, t. 5, A. Błaś, J. Boć, M. Stahl, K.M. Ziemiński, Prawne formy działania administracji, Warszawa 2013, s. 1]

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1992 r.
w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez
kierującego działaniem ratowniczym.

ewakuacja ludzi z
rejonu objętego
działaniem
ratowniczym

ewakuacja mienia

prace
w zaburzeniach

rejonie objętym
działaniem ratowniczym osób postronnych oraz
w celu prowadzenia działania
ratowniczego

wstrzymanie
komunikacji w
ruchu lądowym

**STAN WYŻSZEJ
KONIECZNOŚCI**

odstępstwo od zasad działania uznanych
za bezpieczne, z zachowaniem
wszelkich dostępnych w danych warunkach
zabezpieczeń, jeżeli w ocenie kierującego
działaniem ratowniczym, dokonanej w miejscu i
czasie zdarzenia, istnieje prawdopodobieństwo
uratowania życia ludzkiego

przebieg
do udziału
środków technicznych
a także ujęć wody
nieruchomości
ratowniczym

art. 26 ust. 1 k.k.

Nie popełnia przestępstwa, kto działa w celu uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego jakimkolwiek dobru chronionemu prawem, jeżeli niebezpieczeństwa nie można inaczej uniknąć, a dobro poświęcone przedstawia wartość niższą od dobra ratowanego.

STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

---

art. 424 k.c.

Kto zniszczył lub uszkodził cudzą rzecz albo zabił lub zranił cudze zwierzę w celu odwrócenia od siebie lub od innych niebezpieczeństwa grożącego bezpośrednio od tej rzeczy lub zwierzęcia, ten nie jest odpowiedzialny za wynikłą stąd szkodę, jeżeli niebezpieczeństwa sam nie wywołał, a niebezpieczeństwu nie można było inaczej zapobiec i jeżeli ratowane dobro jest oczywiście ważniejsze aniżeli dobro naruszone.

➤ BEZPOŚREDNIOŚĆ ZAGROŻENIA

taki stan rzeczy, w którym dobro prawne jest zagrożone w takim stopniu, że w każdej chwili może nastąpić jego naruszenie lub unicestwienie, a zwłoka w ratowaniu tego dobra może doprowadzić do natychmiastowej szkody.

STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

➔ BEZPOŚREDNIOŚĆ ZAGROŻENIA

➔ RZECZYWISTOŚĆ ZAGROŻENIA

zagrożenie musi istnieć realnie i obiektywnie

STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

- ➔ BEZPOŚREDNIOŚĆ ZAGROŻENIA
- ➔ RZECZYWISTOŚĆ ZAGROŻENIA

➔ SUBSYDIARNOŚĆ DZIAŁANIA

brak możliwości uniknięcia niebezpieczeństwa

bez konieczności wyrządzenia szkody

STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

- ➔ BEZPOŚREDNIOŚĆ ZAGROŻENIA
- ➔ RZECZYWISTOŚĆ ZAGROŻENIA
- ➔ SUBSYDIARNOŚĆ DZIAŁANIA

➔ PROPORCJONALNOŚĆ DÓBR

dobro poświęcone przedstawia wartość niższą od dobra ratowanego

STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

➔ BEZPOŚREDNIOŚĆ ZAGROŻENIA

➔ RZECZYWISTOŚĆ ZAGROŻENIA

➔ SUBSYDIARNOŚĆ DZIAŁANIA

➔ PROPORCJONALNOŚĆ DÓBR

art. 424 k.c.

[Stan wyższej konieczności]

Kto zniszczył lub uszkodził cudzą rzecz albo zabił lub zranił cudze zwierzę **w celu odwrócenia** od siebie lub od innych **niebezpieczeństwa grożącego bezpośrednio od tej rzeczy lub zwierzęcia**, ten **nie jest odpowiedzialny za wynikłą stąd szkodę**, jeżeli **niebezpieczeństwa sam nie wywołał**, a **niebezpieczeństwu nie można było inaczej zapobiec** i jeżeli **ratowane dobro jest oczywiście ważniejsze aniżeli dobro naruszone**.

Kodeks cywilny

---

art. 142 k.c.

[Odwrócenie grożącego niebezpieczeństwa]

§ 1. Właściciel **nie może się sprzeciwić** użyciu a nawet uszkodzeniu lub zniszczeniu rzeczy przez inną osobę, jeżeli to jest **konieczne do odwrócenia niebezpieczeństwa grożącego bezpośrednio dobrom osobistym tej osoby lub osoby trzeciej**. **Może jednak żądać naprawienia wynikłej stąd szkody**.

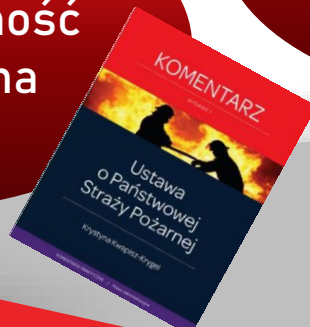
§ 2. Przepis powyższy stosuje się także w razie niebezpieczeństwa grożącego dobrom majątkowym, chyba że grożąca szkoda jest oczywiście i niewspółmiernie mniejsza aniżeli uszczerbek, który mógłby ponieść właściciel wskutek użycia, uszkodzenia lub zniszczenia rzeczy

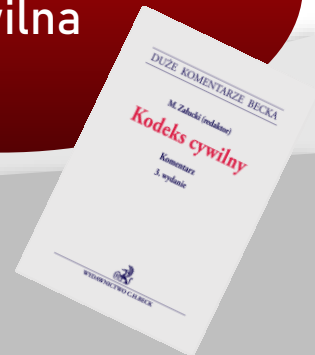
odpowiedzialność
karna

odpowiedzialność
dyscyplinarna

odpowiedzialność
cywilna

odpowiedzialność karna

art. 1 § 1 k.k.

Odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto popełnia czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia

STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

Nie popełnia przestępstwa, kto działa w celu uchylenia **bezpośredniego** niebezpieczeństwa **grożącego** jakimukolwiek dobru chronionemu prawem, jeżeli **niebezpieczeństwa nie można inaczej uniknąć**, a **dobro poświęcone przedstawia wartość niższą od dobra ratowanego**.

[art. 26 ust. 1 k.k.]

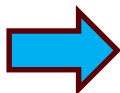
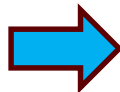
STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

ewakuacja ludzi i mienia z rejonu objętego działaniem ratowniczym

zakaz przebywania w rejonie objętym działaniem ratowniczym osób postronnych

zarządzenie prac wyburzeniowych i rozbiórkowych

zarządzenie przyjęcia w użytkowanie pojazdów, środków i przedmiotów przydatnych w działaniu ratowniczym

BRAK STANU WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

art. 189 § 1 k.k.
[bezprawne pozbawienie wolności]

art. 191 § 1 k.k.
[zmuszanie do określonego zachowania]

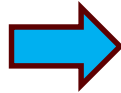
art. 288 § 1 k.k. [zniszczenie mienia]

art. 289 § 1 k.k. [zabór pojazdu w celu krótkotrwałego użycia]

art. 284 § 1 k.k. [przywłaszczenie]

STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

odstąpienie od zasad
działania uznanych
powszechnie za bezpieczne

BRAK STANU WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

art. 160 § 1 k.k.
[Narażenie człowieka na niebezpieczeństwo]
Kto naraża człowieka na bezpośrednie
niebezpieczeństwo utraty życia albo
ciężkiego uszczerbku na zdrowiu,
podlega karze pozbawienia wolności do
lat 3.

art. 29 k.k. [Błąd co do okoliczności wyłączającej odpowiedzialność]

Nie popełnia przestępstwa, kto dopuszcza się czynu zabronionego w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że zachodzi okoliczność wyłączająca bezprawność albo winę;

jeżeli błąd sprawcy jest nieusprawiedliwiony, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary

odpowiedzialność cywilna

art. 424 k.c.

[Stan wyższej konieczności]

Kto zniszczył lub uszkodził cudzą rzecz albo zabił lub zranił cudze zwierzę **w celu odwrócenia** od siebie lub od innych **niebezpieczeństwa grożącego bezpośrednio od tej rzeczy lub zwierzęcia**, ten **nie jest odpowiedzialny za wynikłą stąd szkodę**, jeżeli **niebezpieczeństwa sam nie wywołał**, a **niebezpieczeństwu nie można było inaczej zapobiec** i jeżeli **ratowane dobro jest oczywiście ważniejsze aniżeli dobro naruszone**.

Kodeks cywilny

---

art. 142 k.c.

[Odwrócenie grożącego niebezpieczeństwa]

§ 1. Właściciel **nie może się sprzeciwić** użyciu a nawet uszkodzeniu lub zniszczeniu rzeczy przez inną osobę, jeżeli to jest **konieczne do odwrócenia niebezpieczeństwa grożącego bezpośrednio dobrom osobistym tej osoby lub osoby trzeciej**. **Może jednak żądać naprawienia wynikłej stąd szkody**.

§ 2. Przepis powyższy stosuje się także w razie niebezpieczeństwa grożącego dobrom majątkowym, chyba że grożąca szkoda jest oczywiście i niewspółmiernie mniejsza aniżeli uszczerbek, który mógłby ponieść właściciel wskutek użycia, uszkodzenia lub zniszczenia rzeczy

art. 417 § 1 k.c. [Odpowiedzialność odszkodowawcza władzy publicznej]

Za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa

art. 22 ustawy o PSP

[Świadczenia odszkodowawcze za wypadki i zniszczenie mienia podczas akcji ratowniczych lub ćwiczeń]

1. Osobie niebędącej strażakiem, która uległa wypadkowi, oraz członkom rodziny osoby zmarłej wskutek takiego wypadku, w związku z wypełnianiem obowiązków, o których mowa w art. 21 ust. 3 pkt 1, lub ćwiczeniami organizowanymi przez Państwową Straż Pożarną, przysługują świadczenia odszkodowawcze.
2. Za użycie, zniszczenie, uszkodzenie lub utratę bez winy właściciela środków transportowych, inwentarza lub innego mienia w związku z akcją ratowniczą lub ćwiczeniami organizowanymi przez Państwową Straż Pożarną przysługuje odszkodowanie.
3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, zakres, szczegółowe zasady i tryb przyznawania świadczeń i odszkodowania, o których mowa w ust. 1 i 2.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
z dnia 26 listopada 1997 r.**

w sprawie zakresu, szczegółowych zasad i trybu przyznawania świadczeń i odszkodowań osobom nie będącym strażakami w razie wypadku lub poniesienia szkody w mieniu w związku z udzielaniem pomocy lub udziałem w ćwiczeniach organizowanych przez Państwową Straż Pożarną.

Rozporządzenie MSWiA

§ 1.

Świadczenia i odszkodowania określone w niniejszym rozporządzeniu przysługują osobie, zwanej dalej "osobą poszkodowaną", która nie jest strażakiem, a uległa wypadkowi w związku z:

1. wykonywaniem poleceń strażaka Państwowej Straży Pożarnej kierującego akcją ratowniczą,
2. uczestnictwem w ćwiczeniach organizowanych przez Państwową Straż Pożarną.

§ 4.1.

Właścicielom środków transportowych, inwentarza lub innego mienia, zwanego dalej "sprzętem", które zostały użyte, zniszczone, uszkodzone lub utracone bez winy właściciela w związku z:

1. użyciem go do akcji ratowniczej,
2. używaniem w czasie ćwiczeń organizowanych przez Państwową Straż Pożarną,

art. 415 k.c. [Odpowiedzialność na zasadzie winy ex delicto]

Kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

USTAWA

z dnia 7 maja 1999 r.

o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Celno-Skarbowej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego i Centralnego Biura Antykorupcyjnego

art. 2 [Granice odpowiedzialności majątkowej funkcjonariusza]

Funkcjonariusz, który wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków służbowych ze swojej winy wyrządził szkodę w mieniu, o którym mowa w art. 1 ust. 1, ponosi odpowiedzialność majątkową w granicach rzeczywistej straty i tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, chociażby wynikająca z niego szkoda powstała po rozwiązaniu stosunku służbowego

art. 9 [Naprawienie szkody wyrządzonej przez funkcjonariusza osobie trzeciej]

1. W razie wyrządzenia szkody osobie trzeciej przez funkcjonariusza przy wykonywaniu obowiązków służbowych, wyłącznie obowiązany do naprawienia szkody, na zasadach określonych przepisami Kodeksu cywilnego, jest Skarb Państwa reprezentowany przez organ lub jednostkę, o których mowa w art. 1 ust. 1, w których funkcjonariusz pełnił służbę w chwili wyrządzenia szkody.
2. Funkcjonariusz ponosi przewidzianą w przepisach ustawy odpowiedzialność wobec Skarbu Państwa, który naprawił szkodę, o której mowa w ust. 1.

art. 6 ust. 1 [Obowiązek zapłaty odszkodowania]

Funkcjonariusz odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną nieumyślnie jest obowiązany do zapłaty odszkodowania w wysokości wyrządzonej szkody, jednak odszkodowanie nie może przewyższać kwoty trzymiesięcznego uposażenia przysługującego funkcjonariuszowi.

art. 8 [Obowiązek naprawienia w pełnej wysokości szkody wyrządzonej umyślnie]

Jeżeli funkcjonariusz umyślnie wyrządził szkodę, jest obowiązany do jej naprawienia w pełnej wysokości.

odpowiedzialność dyscyplinarna

art. 115 [Zakres odpowiedzialności dyscyplinarnej]

1. Strażak odpowiada dyscyplinarnie za zawinione, nienależyte wykonywanie obowiązków służbowych oraz za czyny sprzeczne ze złożonym ślubowaniem.
2. Strażak odpowiada dyscyplinarnie również za popełnione przestępstwa lub wykroczenia, niezależnie od odpowiedzialności karnej.

"Ja, obywatel Rzeczypospolitej Polskiej,
świadom podejmowanych obowiązków strażaka,
uroczyście ślubuję być ofiarnym i mężnym w ratowaniu zagrożonego życia
ludzkiego
i wszelkiego mienia - nawet z narażeniem życia.
Wykonując powierzone mi zadania, ślubuję przestrzegać prawa, dyscypliny
służbowej oraz wykonywać polecenia przełożonych.
Ślubuję strzec tajemnic związanych ze służbą, a także honoru, godności i dobrego
imienia służby oraz przestrzegać zasad etyki zawodowej."

**Jako KDR
bierzmy na siebie
tyle odpowiedzialności
ile od nas wymaga prawo**

klasyfikacja zdarzeń w SWD PSP

- teleinformatyczny system wspierający
- wykonywanie zadań KSRG przez jednostki organizacyjne PSP
  - przyjmowanie zgłoszeń alarmowych z CPR

(art. 14g ust. 1 u.ochr.ppoż.)

kwalfikacja znamion czynu zabronionego

ustalenie granic działania (lub zaniechania),
którego wykonanie jest zabronione pod groźbą
kary

(art. 1 i 2 k.k.)

- Czy to był pożar? -

- Jak najbardziej to był pożar -

art. 163 § 1 k.k. [Sprowadzenie zdarzenia powszechnie niebezpiecznego]

Kto sprowadza zdarzenie, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach, mające postać:

1. **pożaru,**
2. zaważenia się budowli, zalewu albo obsunięcia się ziemi, skał lub śniegu,
3. eksplozji materiałów wybuchowych lub łatwopalnych albo innego gwałtownego wyzwolenia energii, rozprzestrzeniania się substancji trujących, duszących lub parzących,
4. gwałtownego wyzwolenia energii jądrowej lub wyzwolenia promieniowania jonizującego,

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

art. 164 § 1 k.k. [Sprowadzenie bezpośredniego niebezpieczeństwa zdarzenia]

Kto sprowadza bezpośrednio niebezpieczeństwo zdarzenia określonego w art. 163 § 1, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

definicja pożaru

- Pożar - niekontrolowany, samoistny proces spalania materiałów palnych w miejscu i czasie do tego nieprzeznaczonym.
- Pożar - niekontrolowany proces spalania, w miejscu do tego nieprzeznaczonym
w tym: pożar sadzy w kominie ; zapalenie się potrawy w naczyniu w sytuacji, kiedy przypaleniu lub spaleniu uległa tylko potrawa w naczyniu
(Zasady SWD PSP)
- Pożar - ogień obejmujący choćby jeden obiekt, jeżeli ma on wielkie rozmiary.
(doktryna prawa karnego)
- Pożar - pożar w rozumieniu dyspozycji art. 163 § 1 pkt 1 k.p.k. nie powinien być rozumiany jako samo wzniesienie nawet dość znacznego ognia, lecz charakteryzuje się nagłością, gwałtownością i możliwością dużego zasięgu, a zwłaszcza ogniem rozprzestrzeniającym się z siłą żywiołową.
(Sąd Najwyższy, III KK 196/16)

- Czy to był pożar? -

~~- Jak najbardziej to był pożar -~~
- TO ZALEŻY -

MZ – miejscowe zagrożenie

inne niż pożar zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego, działań człowieka lub naturalnych sił przyrody, stwarzające zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska

MZ – kolizja

zdarzenie z udziałem pojazdów, w którym nie występują osoby poszkodowane

MZ – wypadek

zdarzenie z udziałem pojazdów, w którym występują osoby poszkodowane (co najmniej jedna osoba ranna lub śmiertelna)

- „rana”
- udzielono MCR przez ZRM i zabrany przez ZRM z miejsca zdarzenia
  - udzielono MCR przez ZRM i poszkodowany odmówił zabrania przez ZRM
  - udzielono MDR przez JOP i decyzją KDR'a poszkodowany jest transportowany do jednostki ochrony zdrowia (stan wyższej konieczności)
  - po zakończeniu działań osoba przekazana ZRM przebywa w karetku i nie zapadła decyzja o dalszej hospitalizacji

art. 86 k.w. [Zagrozenie bezpieczenstwa w ruchu drogowym]

§ 1. Kto na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu, nie zachowujac nalezytej ostrozności, powoduje zagrozenie bezpieczenstwa w ruchu drogowym, podlega karze grzywny.

§ 1a. Jezeli następstwem wykroczenia, o którym mowa w § 1, jest spowodowanie naruszenia czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia innej osoby, sprawca podlega karze grzywny w wysokości nie niższej niż 1500 złotych.

§ 2. Kto dopuszcza się wykroczenia określonego w § 1, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny w wysokości nie niższej niż 2500 złotych.

§ 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 przez osobę prowadzącą pojazd można orzec zakaz prowadzenia pojazdów.

art. 177 k.k. [Spowodowanie wypadku komunikacyjnego]

§ 1. Kto, naruszając, chociażby nieumyślnie, zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, powoduje nieumyślnie wypadek, w którym inna osoba odniosła obrażenia ciała określone w art. 157 § 1, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli następstwem wypadku jest śmierć innej osoby albo ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 3. Jeżeli pokrzywdzonym jest wyłącznie osoba najbliższa, ściganie przestępstwa określonego w § 1 następuje na jej wniosek.

art. 177. [Spowodowanie wypadku komunikacyjnego]

§ 1. Kto, naruszając, chociażby nieumyślnie, zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, powoduje nieumyślnie wypadek, w którym inna osoba odniosła obrażenia ciała określone w art. 157 § 1*, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli następstwem wypadku jest śmierć innej osoby albo ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 3. Jeżeli pokrzywdzonym jest wyłącznie osoba najbliższa, ściganie przestępstwa określonego w § 1 następuje na jej wniosek.

* naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający dłużej niż 7 dni

„With great power comes great responsibility!”

Z wielką mocą wiąże się wielka odpowiedzialność!

**DZIĘKUJĘ
ZA
UWAGĘ**

mł. kpt. Szymon Pieczyński LL.M.
Radca prawny

Komenda Wojewódzka PSP w Poznaniu

@: wp@psp.wlkp.pl